

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/173/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814200149
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8814200149.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, Bratislava, IČO: 35 697 270, zast. spoločnosťou Bobák, Bollová a spol., s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Dr. VI. Clementisa 10, 821 02 Bratislava, IČO: 35855673, proti žalovanej: T. I., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX/X, I. G. E., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej: 1. Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“, Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42343828, zast. JUDr. Jaroslava Oravcová, advokát, 2. Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778, zast. JUDr. Igor Šafranko, advokát, AK, ul. Sov. hrdinov 163/66, Svidník, a za účasti vedľajšieho účastníka Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov, zast. JUDr. Bohdanom Jakubisom, advokátom so sídlom Dobrovičova 13, Bratislava, o zaplatenie 576 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 13C 61/2014-62 zo dňa 11.4.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka v 1. a 2. rade.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa v predmetnej veci domáhal zaplatenia 576 Eur s príslušenstvom. Do konania vstúpili vedľajší účastníci a obaja v zhode namietali uplatnenú náhradu škody ako modifikovanú zmluvnú pokutu, ktorá bola vyhlásená za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve.

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobu v časti náhrady škody zamietol a vedľajším účastníkom priznal náhradu trov právneho zastúpenia po 35,54 Eur postupom podľa § 142 ods. 1 v spojení s ust. § 150 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti rozsudku v časti výroku o trovách konania medzi žalobcom a vedľajšími účastníkmi podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Vstup dvoch vedľajších účastníkov nemožno považovať za účelný. Obrana bola duplicitná. Dôvodnou mala byť podľa jeho názoru aplikácia ust. § 142 ods. 2 O.s.p. Navrhol uznesenie v napadnutom výroku zmeniť a náhradu trov konania vedľajším účastníkom nepriznať.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v rozsahu suspenzívneho (odkladného) účinku odvolania vo výroku o trovách konania (§ 206 ods. 3 O.s.p.) spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 O.s.p. a zistil, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

V prípade, ak súd prejednáva v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa na účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V takom prípade treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov (§ 142 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.), ďalej zvážiť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu (§ 142 ods. 3 O.s.p.), a to samostatne vo vzťahu ku každej z týchto vecí.

Uvedené konania o čiastkových nárokoch majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 11/2011 zo dňa 11.10.2012, tiež B. M., E. Z.: Trovy konania v civilnom procese, Mimoriadne vydanie Bulletinu slovenskej advokácie, str. 54, 55, 1997, cit. „Nie je možné považovať za čiastočný úspech, ak žaloba, v ktorej sa uplatnili viaceré nároky, bola čiastočne úspešná a čiastočne sa zamietla tak, že úspech i neúspech sa týkali samostatných nárokov (samostatných právnych dôvodov žaloby). V takom prípade sa plný úspech alebo čiastočný úspech vo veci skúma so zreteľom na každý nárok, ktorý by ináč mohol byť samostatne uplatnený. Taký prístup by mal nájsť aj vyjadrenie vo výroku o náhrade trov konania.“

Vedľajší účastníci vstúpili do konania podľa § 93 ods. 2 O. s. p. s tým, že podľa § 93 ods. 4 O. s. p. má rovnaké práva a povinnosti ako účastník, pričom koná iba sám za seba. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že vedľajší účastníci namietali iba náhradu škody ako modifikovanú zmluvnú pokutu právoplatne judikovanú ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve poukazujúc na ust. § 53a OZ (čl. 47, 52).

Procesná aktivita oboch vedľajších účastníkov súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (pre porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania....., tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011). Ide síce o problém zavinenia konania, ale niet dôvodu popierať tento sankčný aspekt aj pri viac-menej svojvoľnom podávaní návrhov na priznanie nedovoleného plnenia.

Súdy už právoplatne judikovali, že je neprijateľné obchádzať neprijateľnú zmluvnú pokutu prostredníctvom inštitútu náhrady škody (porov. veci vedené pred OS Košice - okolie sp. zn. 17C/294/2012, OS Trenčín sp. zn. 27C/11/2013, KS v Prešove sp. zn. 6Co 67/2013). Žalobca evidentne tento stav nerešpektuje. Súd síce nie je viazaný rozhodnutím iného súdu o neprijateľnosti zmluvnej pokuty, je však v demokratickej spoločnosti neakceptovateľné, aby sa tolerovalo recidívne konanie dodávateľa, ktoré obchádza princípy súkromného práva. Zdá sa, že proti recidíve v používaní nekalých obchodných praktík sa nevedú žiadne konania dohľadových orgánov a tak súkromnoprávny inštitút náhrady trov konania (a jeho odradzujúca funkcia) je o to viac významnejší.

Dôležitá je pri trovách konania aj ich náhradová funkcia (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04, cit. „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatočného protokolu).

Vedľajší účastníci vstúpili do konania a podľa ich podaní sa sústredili na zbavenie spotrebiteľa účinkov neprijateľnej a zakázanej neprijateľnej zmluvnej podmienky zmodifikovanej do náhrady škody (porov. C-618/10 Banco Español). Vyjadrili sa k predmetnej právnej veci bez zreteľa na to, že ochranu žalovanej poskytuje tiež vstupom do konania iný vedľajší účastník.

Odvolačný súd by sa stotožnil so žalobcom, ak by vedľajší účastníci bránili spotrebiteľa aj pred plnením povinnosti zaplatiť cenu za prijatú službu. O takýto prípad sa ale v predmetnej veci nejedná. Rovnako nejde o prípad, že by vedľajší účastníci mali snahu navyšovať trovy konania spoločnou účasťou v konaní. Ako je z obsahu spisu zrejmé, ich snahou bolo zbaviť spotrebiteľku svojim podaniami účinkov neprijateľnou zmluvnej podmienky v modifikovanej podobe uplatnenej ako náhrada škody. Obrana vedľajších účastníkov bola opodstatnená a žaloba v časti o náhradu škody bola zamietnutá.

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“.

Ani judikatúra Súdneho dvora Európskej únie nevidí žiadny dôvod na poskytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09). Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka a jeho práve na náhradu trov konania.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby sa vedľajší účastník nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

Vedľajší účastníci ako osoba konajúca sama za seba boli z procesného hľadiska plne úspešní, a preto im náhrada trov konania prináleží zo základu, ktorý korešponduje uplatnenej náhrade škody. Nesprávny je názor odvolateľa, že rozhodnutie prvostupňového súdu malo byť založené na posúdení pomerného úspechu žalovanej (§ 142 ods. 2 O.s.p.), ktorý mal byť následne premietnutý aj do pomerného úspechu vedľajšieho účastníka.

Procesný kódex explicitne neupravuje vzťahy ohľadne (ne)možnosti vedľajšieho intervienta nezúčastniť sa konania čo do tej časti pohľadávky, ktorej neodporuje.

Za takéhoto stavu je striktné uplatňovanie § 142 ods. 2 O.s.p. zohľadňujúce formalisticky predmet konania v celom rozsahu na účely trov združenia celkom zjavne nespravodlivé. Vôbec by sa nezohľadnili úspešné úkony združenia, dokonca by mohli vzniknúť až absurdné situácie, kedy by združenie vstúpilo do konania s cieľom podporiť neinformovaného spotrebiteľa v spore pri ochrane v drobnej časti a napriek úspešnému presadeniu spotrebiteľského práva by združenie malo platiť trovy, keďže úspech bol v pomere k neúspechu spotrebiteľa len nepatrný (1% - 99%). Podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa združenie má podporiť a z uvedenej zásady treba vychádzať aj v predmetnej veci.

Vo svetle princípu vychádzajúceho z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je plne opodstatnené priznať združeniu náhradu nákladov za v celom rozsahu úspešné presadenie spotrebiteľského práva.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že obaja vedľajší účastníci vstúpili do konania pozostávajúceho z dvoch čiastkových nárokov s tým, že namietali len uplatnenú náhradu škody. K uvedenému preto prvostupňový súd správne pristúpil tak, že uplatnené nároky sú samostatne žalovateľnými nárokmi (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 11/2011 zo dňa 11.10.2012). Odvolacie námietky žalobcu sú preto nedôvodné.

Odvolací súd poukazuje na to, že vedľajšia intervencia vo svetle § 93 ods. 2 O.s.p. je ďalším z nástrojov ochrany spotrebiteľa, ktorý síce explicitne odporúčaný v smernici Rady 93/13/EHS nie je, ale nič nebránilo členským štátom nad rámec smernice upraviť mechanizmy, ktoré zväžia ako efektívne. Takáto možnosť vyplýva z čl. 8 citovanej smernice.

Podľa čl. 8 smernice Rady 93/13/EHS „členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

Rovnako Európska komisia vo svojich pripomienkach v bode 21 v prejudiciálnom konaní vedenom pod C-470/12, POHOTOVOSTĚ/Vašuta uvádza cit. „Smernica 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd pripustil vstup združenia na ochranu spotrebiteľov ako vedľajšieho účastníka v exekučnom súdnom konaní.“

Vedľajšiu intervenciu vníma Európska komisia ako jeden z prostriedkov na ochranu práv spotrebiteľov a niet dôvodu ho vylučovať z prostriedkov ochrany zameraných na dosiahnutie cieľov podľa smernice Rady 93/13 EHS vrátane čl. 7 ods. 1.

Postup prvostupňového súdu, ak aplikoval ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a znížil náhradu trov konania v pomere 50% každému vedľajšiemu účastníkovi, možno považovať za spravodlivý.

Náhrada trov konania tak neprevýšila trovy za jedno zastúpenie. Odvolací súd poznamenáva, že v starších demokraciách dodávateľa prispievajú právnickým osobám zameraným na ochranu práv spotrebiteľov, aby „strážili“ trh pred nekalými praktikami (neprijateľné zmluvné podmienky, nekalé

obchodné praktiky). O to viac je dôvod na priznanie nákladov, ktoré takýmto osobám vznikli, ak namietali nečestnú prax. Súdna moc takto napĺňa cieľ sledovaný v čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku o trovách konania v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný a tomu zodpovedá i výrok o náhrade trov konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

O trovách konania vedľajšieho účastníka Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov odvolací súd nerozhodoval, pretože uvedené združenie vstúpilo po rozhodnutí odvolacieho súdu (vstup 5. 9. 2014).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.